

Prizor iz filma **Uglaševanje**

Uglaševanje

Zdenko Vrdlovec

Kateri je najbolj filmski žanr? Vestern? Burleska? Srhljivka? Grozljivka? Romantična komedija? Kriminalka? Ne, nobeden od teh in katerih drugih, ampak – melodrama. Seveda tudi ta ni »izvirno« filmska, kakor ni nobeden od omenjenih žanrov, zato pa je film v njej odkril svojo vokacijo, če ne celo bistvo. Kaj pa je melodrama, če se omejimo na njeno trdo jedro? To jedro je v formuli »ona-ljubi-njega-ki-ljubi-drugo«, ki seveda dopušča vse mogoče permutacije tega trikotnika, povrhu tega pa so lahko dodani še razni (družbeni, družinski, psihološki itn.) determinizmi, delujoči kot ovire, ki ljubezenske zadeve tako spodbujejo kot jih lahko zatrejo. Tako seveda ni nobeno naključje, da so tudi nekateri najboljši slovenski filmi, tako tisti iz prejšnjega režima kot »poosamosvojitveni«, melodrame.

Uglaševanje Igorja Šterka je to tako rekoč v čisti ali vsaj zelo skoncentrirani obliki, celo tako zelo, da niti uvodnega prizora s slovenskim državnim uradnikom pri prostitutki v Bruslju ni mogoče vzeti kot kakšno metaforo o tem, kaj počnejo slovenski politiki v prestolnici Evropske unije: že ta prizor ima torej vlogo vpeljave v »melodramsko strukturo«, ki ima v *Uglaševanju* sicer obliko »krize-moškega-v-srednjih-letih« ali podobo gospoda Petra (Peter Musevski) iz ljubljanskega »upper middle class«, ki mu torej »nič ne manjka«, razen »nekaj« v družinskem življenju. Ampak »to nekaj« je seveda bistveno, to je tisti tretji element, ki ustvarja in poganja melodramo, nakazan pa je že v nekem oblikovnem prijemu, zatemnitvah med nekaterimi prizori-stanji. Te zatemnitve so kot sence, ki morda švigajo po Petrovi glavi in ki si jih ta nezadovoljni zakonski mož zaman poskuša sprati pod tušem: včasih se utelesijo v obliki mehanske spolnosti (ta atribut »mehanski« kaže na Petrovo prizadevanje, da bi iz spolnosti izlekel tisto, kar mu manjka), v nekem trenutku pa prejmejo tudi tako sijočo obliko, kot jo predstavlja očarljiva podoba Petrove nekdanje sošolke (Polona Juh), ki ga spominja na nekdanjo ljubezen, če ne še bolj na željo, da bi jo obnovil. Petrova žena, urednica v neki založbi, o teh njegovih sencah sicer ničesar ne ve, a jih vseeno zazna ali zasluti, kar že zadostuje najprej za nekaj histerije, ki jo Nataša Burger v tej vlogi kar dobro obvlada, potem pa za to, da še sama podleže »zunajzakonski« skušnjavi v podobi pesnika.

Melodramske zgodbe so pač takšne, trivialne, in vse so si bolj ali podobne, kar pa med drugim pomeni, da jih nobene scenaristične invencije in domislice ne morejo tako dobro pregnesti in osvežiti kot prav režija. Šterkova režija je v *Uglaševanju* sicer ohranila nekaj »avtorskih stilemov«, s katerimi je režiser dokazal, da njegovi filmi raje pripovedujejo s podobo kot z besedami, le da se jim zdaj še kako pozna, da imajo vlogo ustvarjanja in utrjevanja razglašanih stanj. In *Uglaševanje* jih vzame še kako resno, tako da jim ne dovoli skoraj nobene humorne olajšave; a prav s to težo film tudi najbolje »poleti«.

